

Myndighet
Myndigheten för press, radio och tv, nedan förkortad MPRT

Diarienummer
21/02830

Rubrik
Föreskrifter om ändring i Myndigheten för press, radio och tv:s föreskrifter (MPRTFS 2016:1) om presstöd

A Allmänt

Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Presstödsförordningen (1990:524) innehåller bestämmelser om statens direkta stöd till företag som ger ut dagstidningar.

Enligt 1 kap. 2 § presstödsförordningen är det mediestödsnämnden som prövar ansökningar om stöd enligt förordningen.

Stöd kan enligt 1 kap. 3 § samma förordning lämnas i form av driftsstöd eller distributionsstöd. Driftsstöd kan bara ges till tidningar som uppfyller förutsättningarna enligt 2 kap. 1 § (hög- eller medelfrekventa tidningar) eller 2 kap. 3 § (lågfrekventa tidningar). Förutsättningarna för att få distributionsstöd framgår av 4 kap. 1 – 3 §§ i samma förordning.

Enligt 5 kap. 5 § presstödsförordningen får MPRT meddela föreskrifter om verkställigheten av förordningen.

Drifts- och distributionsstöden är så kallade rättighetsstöd. Det är storleken på tidningens abonnerade upplaga som styr hur stort stöd som tidningen har rätt till. MPRT har gett ut kompletterande föreskrifter om presstöd som förtydligar vad som kan ingå i den abonnerade upplagan.

Drifts- och distributionsstöd kan endast beviljas prenumererade dagstidningar. Tidningars rätt till driftsstöd bygger på efterfrågan på respektive tidning. Exempelvis ska enligt 2 kap. 1 § punkten 1 i presstödsförordningen en dagstidning ha en abonnerad upplaga på minst 1 500 exemplar.

MPRT har mottagit signaler från Kantar Sifo Media Audit om att det finns svårigheter när det gäller bedömningen av den abonnerade upplagan utifrån hur regelverket ser ut idag. MPRT bedömer därför att det finns skäl att förtydliga vissa bestämmelser om hur den abonnerade upplagan bestäms och avgränsas.

Det finns bland annat otydligheter vad gäller den högsta tillåtna omfattningen av gåvoabonnemang och arbetsgivarexemplar. Utan förtydliganden i dessa delar finns det en risk att en utgivare kan använda gåvoabonnemang och arbetsgivarexemplar för att driva upp omfattningen av den totala abonnerade upplagan för att på så sätt kvalificera sig för ett högre driftsstöd. Även tidningsutgivarnas försäljning av lösnummer har visat sig vara svårbedömd.

MPRT har därför bedömt att det finns ett behov av att förtydliga föreskrifterna i dessa delar för att säkerställa att de krav som uppställs på minsta abonnerade upplaga faktiskt uppfylls.

MPRT avser därför att förtydliga 1 kap. 9, 10 och 14 §§ i MPRT:s föreskrifter om presstöd. Utöver detta föreslås även redaktionella justeringar av bestämmelserna för att öka läsbarheten.

En möjlig konsekvens av förslagen är att ett fåtal aktörer kan komma att få räkna med något färre exemplar. Om det inträffar kan det betyda att driftsstödet för dem fastställs till ett något lägre belopp än om dessa exemplar ingått. Men MPRT bedömer att de föreslagna ändringarna kan motiveras då de behövs för att säkerställa att stödet enbart går till de aktörer som förordningen syftar till att stötta. Positiva effekter för de sökande kan vara att ett förtydligande av regelverket ökar förutsebarheten i ansökningsförfarandet och att rättssäkerheten vid prövningen av ansökningar om presstöd ökar ytterligare.

Ett utkast av de föreslagna förändringarna i MPRT:s föreskrifter om presstöd bifogas.

Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

I presstödsförordningen anges grunderna för när stöd kan beviljas och vilka krav som ställs på ansökan och redovisningen av stöd. MPRT har därutöver utfärdat kompletterande verkställighetsföreskrifter.

Föreskrifterna innehåller bl.a. förtydliganden av de krav som ska vara uppfyllda för stöd, av hur stödet ska beräknas, av hur ansökan om stöd ska utformas samt av förfarandet för redovisning av hur stödet har använts. Föreskrifterna innehåller inte mer uppgifter än vad som ansetts nödvändiga för att kunna pröva ansökningar och tillämpa förordningen i övrigt. De nu framlagda förslagen syftar till att ytterligare förtydliga ett par begrepp och gränser som finns i regelverket om presstöd.

MPRT bedömer att, ifall de nu aktuella förslagen inte genomförs, det förblir oprecist vilka krav som uppställs för att en aktör ska kvalificera sig för driftsstöd.

Bristen i regelverket kan inte avhjälpas genom information i blanketter och anvisningar. Däremot är ett möjligt alternativ att mediestödsnämnden vid prövning av ansökningar om driftsstöd utarbetar praxis om hur bestämmelserna i förordningen och föreskrifterna ska tolkas. Detta alternativ skulle dock minska förutsebarheten för sökandena. Föreskrifterna bedöms därför underlätta såväl för nämnden som för sökanden då det blir än mer tydligt vilka krav som ställs.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Bolaget Kantar Sifo Media Audit har ingått ett tjänstekoncessionsavtal med MPRT och har bland annat till uppgift att mäta tidningars upplagor och utfärda print audits. Dessa uppgifter ligger sedan till grund för presstödsintyg som behövs för att kunna ansöka om driftsstöd. MPRT har av Kantar Sifo fått vetskap om att det föreligger bedömningssvårigheter gällande de nu aktuella bestämmelserna. Detta ställer krav på en översyn av bestämmelserna för att säkerställa ett system som säkerställer att stödet endast ges till de som är berättigade till detsamma och med rätt belopp.

Det finns i Sverige omkring 144 unika dagstidningstitlar som är anslutna till Kantar Media Audit. Dagstidningarna ägs av såväl små som stora företag och/eller organisationer. Under 2020 beviljades 74 tidningar driftsstöd.

MPRT bedömer att endast ett fåtal aktörer kan komma att beröras av de föreslagna ändringarna.

Uppgifter om de bemyndiganden som MPRT:s beslutanderätt grundar sig på

Enligt 5 kap. 5 § presstödsförordningen får MPRT meddela föreskrifter för verkställighet av förordningen.

Uppgifter om vilka kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

I förordningen definieras bland annat under vilka förutsättningar som tidningar kan få stöd och hur stödets storlek beräknas. Utifrån dessa bestämmelser har MPRT utfärdat verkställighetsföreskrifter.

MPRT har tjänstekoncessionsavtal med Kantar Sifo. De gör en mätning och revision av tidningarna för kontroll av att vissa av kraven för stöd uppfylls. Resultatet ligger till grund för beräkningen av storleken på den stödberättigade upplagan.

MPRT bedömer att de föreslagna ändringarna skulle kunna få ekonomiska konsekvenser för vissa aktörer då de skulle kunna komma att erhålla ett lägre driftsstöd. MPRT bedömer dock att det är ett fåtal mindre aktörer som kommer att beröras av de aktuella förslagen.

Alternativet till förändrade föreskrifter är att mediestödsnämnden i sin tillämpning får utarbeta praxis. Det blir dock mindre tydligt och mer rättsosäkert för den sökande jämfört med om kraven finns fastställda i föreskrifter. Det skulle inte innebära någon kostnadsrämsig lättnad för den sökanden om förändringarna inte reglerades genom föreskrifter eftersom sökande aktörer likväl genom mätning och revision måste visa att kraven för stödet är uppfyllda.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Europeiska kommissionen har i beslut den 22 oktober 2018 (C (2018) 7012 final) förklarat att man inte har några invändningar mot en förlängning av det aktuella presstödet då det får anses vara förenligt med den inre marknaden i enlighet med artikel 107(3) (c) Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Föreskrifterna är i enlighet med den anmälan som godkänts av kommissionen.

De nu föreslagna ändringarna går inte utöver de förhållningsregler som kommissionen redan fastställt beträffande systemet med presstöd. I och med att det rör sig om en uppstramning snarare än en mer generös tillämpning av presstödsreglerna bedöms förändringarna vara förenliga med regleringen av den inre marknaden.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Föreskrifterna ska träda i kraft den 1 december 2021. Detta då det är förhållandena under året som föregår det år som ansökan om driftsstöd avser som ligger till grund för aktörernas ansökan om driftsstöd innevarande år.

De nya föreskrifterna och information om ikraftträdande kommer publiceras på MPRT:s webbplats. Information i ansökningsunderlaget och anvisningarna för dessa ska spegla de ändrade föreskrifterna.

C Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

Markera med x

- () Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C.
- (X) Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt C.

Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Föreskrifterna berör i första hand de som avser att ansöka om driftsstöd. De som beviljas stöd berörs även av regler kring redovisning av stöd. Nedan lämnas de uppgifter om medier i Sverige som MPRT har tillgång till för att ge en bild av branschen och de aktörer som kan förväntas söka stöd.

MPRT tar årligen fram rapporten ”Medieekonomi” vari framgår de givna omständigheterna för och en lägesrapport om de ekonomiska förutsättningarna för medierna i Sverige. I 2020 års rapport anges att antalet titlar på den svenska tidningsmarknaden ligger på en stabil nivå, men att det sedan 2017 har försvunnit omkring 25 titlar från marknaden. Den stora majoriteten nedlagda tidningar är hänförliga till en- och tvådagarspressen. Till följd framförallt av den minskande reklamförsäljningen har tidningsföretagens samlade omsättning även sjunkit över tid. Enligt årsredovisningarna för de 61 företag som ingår i underlaget minskade dagstidningsbranschens totala rörelseintäkter under 2019 med drygt 1 miljard, eller 7,4 procent, jämfört med året före. Utfallet under 2019 innebär att de svenska tidningsföretagen på endast fem år har förlorat en fjärdedel av sina intäkter. Det viktigaste inslaget i den svenska presstödspolitiken är det selektiva statliga bidrag, det så kallade driftsstödet, som utgår till dagstidningar som uppfyller de kriterier som har bedömts försvåra för svenska dagstidningar att överleva på en konkurrensutsatt marknad. Det handlar huvudsakligen om dagstidningar med en låg utgivningsfrekvens (d.v.s. mindre än tre dagar i veckan) samt

dagstidningar som har en hushållstäckning på utgivningsorten som understiger 30 procent.¹ År 2021 har hittills totalt 656 536 463 kronor betalats ut i preliminärt driftsstöd.

Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

De som inte avser att söka presstöd berörs inte av föreskrifterna.

Regleringen bedöms inte medföra ytterligare tidsåtgång eller administrativa kostnader för företagen. Beträffande tidsåtgången bedöms de nu föreslagna föreskrifterna snarare förkorta densamma då bedömningsparametrarna förtydligas. De föreslagna förändringarna innebär inte heller att MPRT behöver begära in fler uppgifter från aktörerna eller att aktörerna behöver fylla i ytterligare blanketter. Förslagen kan dock medföra att aktörerna behöver genomföra systemförändringar i syfte att kunna uppskatta hur stor del av den abonnerade upplagan som utgörs av gåvoabonnemang respektive arbetsgivarexemplar.

För företag som avser söka presstöd ska tidsåtgången och de administrativa kostnaderna sättas i relation till möjligheten att få statligt stöd. MPRT konstaterar att det är förenat med administrativa kostnader att ansöka om stöd och att redovisa hur beviljat stöd använts. I föreskrifterna regleras bland annat ansökningsförfarandet. MPRT använder en e-tjänst för ansökan som kan spara uppgifterna som sökanden lämnar. Detta underlättar för den sökande vid ansökningsförfarandet och beräknas kunna korta ner tidsåtgången för detsamma.

Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

För de aktörer som inte avser ansöka om presstöd medför regleringen inga kostnader eller förändringar.

För de aktörer som väljer att ansöka om presstöd bedöms inga kostnader tillkomma utöver det som angetts ovan beträffande det administrativa förfarande som det innebär att sammanställa en ansökan.

Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

MPRT bedömer att företagens ekonomiska förhållanden kan komma att påverkas för det fall att de beviljas ett lägre stöd, eller inte längre kvalificerar sig för stöd. Detta kan även leda till att konkurrensförhållandena mellan aktörer påverkas.

¹ Myndigheten för press, radio och tv, *Medieutveckling 2020 – Medieekonomi*, oktober 2020.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

MPRT bedömer att för de flesta av de aktörer som idag får presstöd blir de negativa följderna av de föreslagna förändringarna begränsade.

Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

MPRT bedömer att föreskrifterna i den föreslagna lydelsen förvisso främst kommer inverka på små utgivande aktörer då det är dessa som många gånger använder stödet för att öka sin totala abonnerade upplaga. Bedömningen är dock att syftet med förändringarna väger upp för denna möjliga negativa inverkan. MPRT bedömer att de i presstödsförordningen föreskrivna lättnaderna täcker upp för de eventuella svårigheter som förändringarna kan innebära för de svagare aktörerna.

D Samråd

Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

MPRT har haft möte med Kantar Sifo som är det mätinstitut som genom koncessionsavtal utfärdar presstödsintyg och utför mätningar och revision av stödsökande tidningar.

MPRT kommer skicka ut förslaget till föreskrifter på remiss till berörda företag och intresseorganisationer samt publicera förslaget på MPRT:s webbplats.

MPRT kommer även samråda med mediestödsnämnden.

E Kontaktperson

Ange vem som kan kontaktas vid eventuella frågor

Ida Nilsson
Jurist
08 – 580 070 00